

Čís. 13236.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.

Ustanovení stanov družstva, podle něhož jsou splatné nejen členský podíl vystouplého člena, nýbrž i všechny jeho pohledávky ze společenstevního svazku teprve po skončení jeho členské povinnosti (tři léta po skončení členství), nevztahuje se na pohledávky člena družstva ze zápůjčky družstvu, jejíž poskytnutí bylo mu uloženo valnou hromadou.

(Rozh. ze dne 1. února 1934, Rv I 1335/32.)

Žalobce zapůjčil žalovanému družstvu, jehož byl členem, celkem 102.166 Kč. Dne 27. září 1930 vypověděl žalobce členství v žalovaném družstvu a roku 1931 žaloval družstvo o zaplacení 102.166 Kč. Žalované družstvo namítlo mimo jiné předčasnost žaloby, ježto žalobce poskytl družstvu zápůjčky jako člen. Podle § 3 lit. D. stanov pohledávka jest splatná teprve po vypršení zákonné tříroční lhůty ručební od konce roku, v němž nastal důvod zániku členství, a podle § 3 lit. A. stanov vystoupení z družstva musí se státi nejméně 6 měsíců před ukončením účetního roku, jinak se má za to, že se výpověď dává ke konci účetního roku příštího. Poněvadž žalobce vypověděl členství dopisem ze dne 27. září 1930, takže byla výpověď dána ke dni 31. prosince 1931, staly se nároky žalobce ze společenského poměru a tedy i zažalovaná pohledávka splatnou až 31. prosince 1934. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Pro spor jest rozhodné, zda zápůjčka poskytnutá žalobcem žalovanému družstvu jest nárokem z členského poměru a zda žalobce může žádati výplatu zápůjčky teprve po zániku ručební povinnosti a zda tedy žalobní žádost je předčasná. Žalované družstvo žalobcovu povinnost k poskytnutí zápůjčky dovozuje z usnesení valné hromady ze dne 16. března 1927, pro které i žalobce jako člen družstva hlasoval a kterým podle jeho názoru bylo pro všechny členy, i žalobce, závazně stanoveno, že každý člen družstva musí mu poskytnouti zápůjčku nejméně 50.000 Kč a že člen družstva nemůže zápůjčku vypovědět, pokud bude členem družstva, takže žalobcova zažalovaná pohledávka ze zápůjčky vznikla ze společenstevního svazku a pro její výplatu platí § 3 a. d. stanov, podle kterého pohledávka vystouplého člena proti družstvu je splatná teprve po uplynutí zákonné tříleté lhůty ručební od konce roku, ve kterém nastal důvod zániku členství, a, ježto žalobcova výpověď ze dne 27. září 1930 byla účinnou dne 31. prosince 1931, je zažalovaná pohledávka splatná teprve dne 31. prosince 1934. Pro rozsah povinností členů společenstva jsou směrodatné stanov společenstva (§§ 3 čís. 2, 5 čís. 5, 12 a 76 zák. ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), které členům družstva neukládají závazek, že by musili poskytnouti družstvu zápůjčku, a proto nelze ze stanov dovozovati, že člen poskytnutím zápůjčky plnil povinnost z členského poměru. Usnesení valné hromady nemůže býti součástí stanov a mítí jich platnost, neboť valná hromada nemůže členům ukládati povinnost přes meze stanov, usnesení valné hromady o změně stanov se

musí státi podle předpisu § 13 stanov a je platné jen, byly-li pozvánky k valné hromadě doručeny členům nejméně 14 dnů před schůzí a více než $\frac{2}{3}$ všech členů pro usnesení hlasovalo a změna stanov valnou hromadou přijatá musila by býti zapsána do společenstevního rejstříku (§ 9 cit. zákona) a teprve pak by byla pro členy družstva závazná, což však žalovaná strana ani netvrdila, tím méně prokázala. Žalobce se v prohlášení ze dne 16. března 1927 zavázal, že nebude požadovati ze zápůjčky vyšší úrok než 4% a že ji nebude zpět požadovati, pokud bude členem družstva, nikoli, pokud bude trvati jeho ručební závazek, a bylo by také zbytečno, by se zvláštní listinou zavazoval, když by již usnesení valné hromady bylo pro něho závazné. Přípustnost výplaty až po uplynutí ručební doby může se vztahovati jen na ty pohledávky vystupujícího člena, které jsou podrobeny jeho ručební povinnosti, nikoli na jiné pohledávky vzniklé mu z jiného právního důvodu proti společenstvu (§ 3 d) stanov). Žalobce peníze společenstvu odevzdal nikoli jako jeho člen na splnění členských povinností, nýbrž jako soukromá osoba, s ním právní jednání uzavřevší, částka ta je zvláštním samostatným jeho jměním, od »podílu« odlišným, a správně prvý soud rozeznává mezi vklady a zápůjčkou. Proto nelze upírati žalobci právo žádati na společenstvu zaplacení zapůjčené sumy před uplynutím ručební doby (§§ 983, 985 obč. zák.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud neposoudil spor po právní stránce mylně, uznáv souhlasně se soudem prvé stolice, že se žalobní pohledávka stala splatnou dnem, kdy skončilo členství žalobcovo ve družstvu, a nikoli teprve skončením jeho členské povinnosti, která trvá podle posledního odstavce § 3 stanov tři leta po skončení členství. Teprve po uplynutí této lhůty jsou podle stanov splatné nejen členský podíl vystouplého člena, nýbrž i všechny jeho ze společenstevního svazku příslušející pohledávky. Pohledávkami takovými jsou pohledávky mající svůj důvod ve společenstevní smlouvě a prýšící z práv a povinností členů založených ve stanovách, nikoli pohledávky, jež třeba byly mezi společenstvem a jeho členem, nemají původ ve vzájemných jejich právech a povinnostech určených stanovami. Zažalovaná pohledávka takovou pohledávkou není. Povinnosti členské stanoveny jsou v § 6 stanov; podle něho není členskou povinností poskytnouti společenstvu půjčku. Povinnost tuto nelze dovoditi z ustanovení odstavce a) téhož §, že člen jest povinen podrobiti se všem řádným usnesením družstva. Řádným jest usnesení družstva, je-li v mezích stanov. Ani usnesením valné hromady nelze členům uložiti povinnost poskytnouti společenstvu zápůjčku, neboť to přesahuje oprávnění valné hromady podle § 12 stanov. Poskytnutí zápůjčky stalo se tedy mimo členskou povinnost a nelze splatnost nároku ze zápůjčky posuzovati podle ustanovení posledního odstavce § 3 stanov. Rovněž z usnesení valné hromady ze dne 16. března 1927, že, kdyby některý člen chtěl z družstva z vážného důvodu vystoupiti, zbývající členové

mají jeho podíly i zápůjčku družstvu poskytnutou stejným dílem převzítí, nelze dovodit, že by splatnost zápůjčky nastávala současně s pohledávkou člena ze členského podílu teprve po zániku ručebního závazku vystoupivších členů za závazky družstva.

Čís. 13237.

Oznámil-li (§ 158 j. ř.) soud povolivší zajišťovací exekuci na pohledávku ještě před podáním vybavovací žaloby povolení exekuce soudu dlužníkovy bydliště, povolanému k výkonu exekuce (§ 18 čís. 3 ex. ř.), má toto oznámení význam a účinky dožádání o výkon exekuce (§ 33 ex. ř.), třebaže mu podle povahy exekuce exekuční úkon nemusil hned následovati.

(Rozh. ze dne 1. února 1934, Nd II 12/34.)

Nejvyšší soud usnesl se o návrhu firmy M., komisionářství dobyt看 a masem, společnost s r. o. v Praze, by byl určen příslušný soud k vyřízení rozepře uvedené firmy jako žalobkyně proti Dobytčí a masné pokladně, družstvu ku povznesení a podporování živností řeznických a uzenářských, zapsanému společenstvu s r. o. v Mor. Ostravě, o nepřipustnost exekuce, když žaloba uvedené firmy byla i usnesením exekučního soudu v Praze ze dne 9. listopadu 1933 i usnesením krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 20. prosince 1933 pro nepřipustnost těchto soudů odmítnuta, — v ten rozum, že příslušným jest exekuční soud v Praze.

Důvody:

Krajský soud v Mor. Ostravě jako soud procesní, povoliv usnesením ze dne 6. října 1933 navrženou zajišťovací exekuci na pohledávku, oznámil (§ 158 j. ř.) ještě před podáním žaloby o nepřipustnost exekuce ono povolení exekučnímu soudu v Praze jako soudu dlužníkovy bydliště a tudíž soudu k výkonu exekuce povolanému. (§ 18 čís. 3 ex. ř.). Uvedené oznámení mělo význam, pokud se týče účinky jako dožádání o výkon exekuce (§ 33 ex. ř.), i když mu podle povahy exekuce žádný exekuční úkon nemusil ihned následovati. Byl proto exekuční soud v Praze pro rozepři o nepřipustnost exekuce po dojití onoho oznámení podle § 37 ex. ř. započatou po rozumu odstavce třetího uvedeného paragrafu příslušný a jest mu onu rozepři vyřídit.

Čís. 13238.

Zásada § 1396 obč. zák. (§ 316 ex. ř.) neplatí, jde-li o realizaci práva nadzástavního smluvně nabytého v důvěře v pozemkovou knihu. V takovém případě platí důvěra v pozemkové knihy.